3) *b*) Rasar. 169. Rasendrak. 5. — *c*) *Melodie* Bharata im Comm. zu Naish. 1,52. Am Ende eines adj. Comp. f. आ. — 3) n. *a*) *das Mächtigsein, Walten, Wüthen* (von Krankheiten und vom Feuer). — *b*) *das Erstarrenmachen* (des Quecksilbers durch einen best. Process) Bhâvapr. 2,99. 101. — *c*) *eine best. mythische Waffe.*

मूर्छा f. 1) *das Gerinnen, Festwerden* (des Quecksilbers durch Amalgamation) Spr. 7771. — 2) *Ohnmacht, Betäubung* Spr. 7771. — 3) *geistige Betäubung*, so v. a. *Verblendung.* — 4) *Melodie.*

मूर्छाक्षेप m. in der Rhetorik *eine durch eine Ohnmacht an den Tag gelegte Erklärung, dass man mit Etwas nicht einverstanden sei.* Beispiel Spr. 4889.

मूर्छाखान m. N. pr. eines *Chans.*

मूर्छामय Adj. *ohnmachtartig* Naish. 3,113.

मूर्छाय m. *Ohnmacht* Bhâvapr. 4,104. fg. Karaka 1,24. 27.

*मूर्छाल Adj. 1) *ohnmächtig.* — 2) *zu Ohnmachten geneigt* Bhâvapr. 2,113.

मूर्छित 1) Adj. s. u. मूर्छ्. — 2) n. *eine Art Gesang.*

मूर्ण Adj. 1) *zermalmt* u. s. w. s. u. 2. मृ. — 2) *gebunden Râjam. zu AK. 3,2,44.

मूर्त s. u. मूर्छ्.

मूर्तत्व n. *das Gestaltetsein, Körperhaftigkeit.*

मूर्तय m. N. pr. eines Sohnes des Kuça.

मूर्ति 1) f. *a*) *ein fester Körper, eine feste —, materielle Gestalt, Körper.* Pl. *feste Bestandtheile.* Am Ende eines adj. Comp. *gebildet aus.* — *b*) *Erscheinungsform, Manifestation* TBr. 3,12,9,1. Insbes. Çiva's Hemâdri 1,410,16. 411,1.3. — *c*) *Person* 97,12. — *d*) *Bild.* — *e*) *Aussehen.* — *f*) *das erste astrol. Haus.* — *g*) N. pr. einer Tochter Daksha's und Gattin Dharma's. — 2) m. N. pr. *a*) eines Ṛshi unter dem 10ten Manu. — *b*) eines Sohnes des Vasishṭha VP.^{2} 3,5. — मूर्तेर्लाघवम् Pañkat. II,107 fehlerhaft für मूर्त लाघवम्; vgl. Spr. 4925.

मूर्तिण scheinbar Hemâdri 1,372,4, da hier wohl मूर्तय: st. मूर्तिणा: zu lesen ist; vgl. 411,3.

मूर्तित्व n. *das ein Körper Sein.*

मूर्तिधर Adj. *einen Körper habend, körperhaft, leibhaftig.*

मूर्तिध्यान n. Titel eines Werkes Burnell, T.

मूर्तिप m. *ein das Bildniss eines Gottes hütender Priester.*

मूर्तिप्रतिष्ठा f. Titel eines Werkes Burnell, T.

मूर्तिमत् 1) Adj. *eine feste Form —, eine körperliche Gestalt habend, leibhaftig, personificirt.* Am Ende eines Comp. *aus — gebildet.* — 2) m. N. pr. eines Sohnes des Kuça. — 3) *n. *Körper.*

मूर्तिमय Adj. *eine bestimmte Form habend.* प्रजापते: so v. a. *in* Prajâpati's *Form gekleidet.*

मूर्तिलक्षण n. Titel eines Werkes Burnell, T.

मूर्तिलिङ्ग n. wohl = प्राग्ज्योतिष, N. pr. der Stadt Naraka's.

मूर्तिविघ्नेश m. Pl. *die acht Erscheinungsformen* Çiva's und *die verschiedenen* Gaṇeça Hemâdri 1, 411,1. In Verbindung mit मन्त्रा: *Sprüche, die an sie gerichtet sind*, 410,16 (wo °विघ्नेशै: st. °विघ्येशै: zu lesen ist).

मूर्तिविघ्येश s. u. मूर्तिविघ्नेश.

*मूर्त्सा f. = मूर्छा *Ohnmacht* Gal.

मूर्ध am Ende einiger adj. Compp. = मूर्धन् *Kopf.*

*मूर्धक m. *ein* Kshatrija.

*मूर्धकर्णी f., *मूर्धकर्परी f. und *मूर्धखोल्ल n. *Regenhut, Regenschirm.*

मूर्धग Adj. *sich Jmd auf den Kopf setzend* 172,28.

मूर्धज m. 1) Pl. *a*) *Haupthaar.* Am Ende eines adj. Comp. f. आ. — *b*) *Mähne.* — 2) N. pr. eines Ćakravartin.

मूर्धज्योतिस् n. = ब्रह्मरन्ध्र.

*मूर्धटक m. N. pr. einer Tantra-Gottheit bei den Buddhisten.

मूर्धतस् Adv. *aus dem Kopfe* (Maitr. S. 1,8,1. 2, 5,3), *auf dem K.*

मूर्धतैलिक Adj. in Verbindung mit वस्ति m. Bez. *einer Gattung von Errhina.*

मूर्धधर Adj. (f. आ) *den Kopf erhaltend.* सिरा f. *ein Gefäss, das in den Kopf läuft*, Bhâvapr. 4,141.

मूर्धन् m. 1) *Stirn, Vorderkopf, Schädel, Kopf* überh. मूर्ध्ना कर् und मूर्ध्नि आ-दा *auf den Kopf setzen* und मूर्ध्नि धर् (251,18) *auf dem Kopfe tragen* auch so v. a. *hoch aufnehmen, hoch in Ehren halten, einen grossen Werth auf Etwas* (Acc.) *legen.* — 2) *der vorderste, höchste, vorragendste Theil, Oberfläche, Höhe, Gipfel* (eines Berges, eines Baumes), *Spitze* (einer Schlacht). Loc. und Abl. *an der Spitze von, im Anfang, vor, über.* मूर्ध्नि वर्त् *über Allem stehen* 141,11. — 3) *der Vorderste, Erste.* — 4) in der Geometrie *Basis.* Dieses wäre eher बुध्न. — 5) bei den Buddhisten Bez. *eines best. geistigen Zustandes.*

मूर्धन्य 1) Adj. *a*) *auf dem Schädel, Scheitel, Kopfe befindlich.* — *b*) *aus dem Schädel kommend, im Sch. gebildet*, Bez. derjenigen Laute, welche die europäischen Grammatiker *cerebrale* oder *linguale* nennen. — *c*) *der oberste, vorzüglichste* Kap. S. 32,13. Nom. abstr. °त्व n. ebend. — 2) f. आ N. pr. der Mutter des Vedaçiras.

मूर्धन्वत् 1) Adj. *das Wort* मूर्धन् *enthaltend* Âpast. Çr. 16,22. — 2) m. N. pr. *a*) eines Gandharva. — *b*) eines Âṅgirasa.

मूर्धपात m. *das Zerspringen des Schädels.*

*मूर्धपिण्ड m. *Ballen am Kopf* (bei Elephanten in der Brunstzeit).

*मूर्धपुष्प m. *Acacia Sirissa.*

मूर्धभिन्न Adj. *mit gespaltenem Kopfe* Suparn. 25,6.

*मूर्धरस m. *Reisschleim.*

*मूर्धवेष्टन n. *Turban.*

मूर्धात्त m. *Scheitel.*

मूर्धाभिषिक्त 1) Adj. *a*) *geweiht* (als Fürst). — *b*) *geweiht*, so v. a. *von Allen anerkannt, von Niemand beanstandet.* — 2) m. *a*) *ein geweihter König.* — *b*) **ein Mann aus der Kriegerkaste.* — *c*) **Minister.* — *d*) *eine best. Mischlingskaste.* v. l. मूर्धावसिक्त.

मूर्धाभिषेक m. *die Weihe zum Fürsten.*

मूर्धावसिक्त m. 1) *eine best. Mischlingskaste, der Sohn eines Brahmanen von einer* Kshatrijâ Gaut. — 2) **ein geweihter Fürst.*

मूर्धन्न und मूर्धन् fehlerhaft für मूर्धन्न und मूर्धन्.

मूर्वा f. *Sanseviera Roxburghiana, bowstring hemp* Râǵan. 3,7. Bhâvapr. 1,218. *°वन und *°वण n.

मूर्वामय Adj. *aus* मूर्वा *verfertigt.*

*मूर्विका f. = मूर्वा.

*मूल्, मूलति, °ते (प्रतिष्ठायाम्). — Caus. मूलयति (रोहणे). — Vgl. उन्मूल् und निर्मूलय्.

मूल 1) n. (adj. Comp. f. आ und ई) *a*) *Wurzel*, insbes. *eine essbare.* मूलं कर् oder बन्ध् *Wurzel schlagen* auch so v. a. *festen Fuss fassen.* — *b*) **Rettig* (Râǵan. 7,14. Bhâvapr. 1,290) und **die Wurzel* α) *von Arum campanulatum.* — β) *vom langen Pfeffer.* — γ) *von Costus speciosus* oder *arabicus.* — *c*) *dasjenige Ende eines Dinges, mit dem es an Etwas befestigt ist, Wurzel* in uneigentlicher Bed., *Fuss* (z. B. eines Berges), *Basis, der untere Theil* überh., *Grund, Boden.* Beim Sonnenschirm *der an den Ueberzug stossende Theil.* — *d*) *unmittelbare Nähe.* मम मूलम् so v. a. *zu mir.* — *e*) *Wurzel*, so v. a. *Grundlage, Ausgangspunct, Anfang.* Am Anfange eines Comp. so v. a. *Haupt —.* मूलादारभ्य und आ मूलात् *von Anfang an*, मूलात् *von Grund aus* (z. B. Jmd kennen). Am Ende eines adj. Comp. *wurzelnd in*, so v. a. *beruhend auf.* — *f*) *das Ursprüngliche, Richtige.* — *g*) *Hauptplatz, Hauptstadt.* — *h*) *Kapital* Sâmav. Br. 3,7,9. Ârjabh. 2,25. — *i*) *Text* im Gegensatz zu *Commentar* (R. ed.